

FAMILIE-/ARVERET – OMPRØVEN I AUGUST 2018

VIGTIGT:

Da der som følge af en lovændring gennemført i maj 2017 eksamineres efter mere end ét pensum, skal det fremgå tydeligt af besvarelsens forside og sidehoveder, om man besvarer efter det ene eller det andet pensum.

Brug for nemheds skyld betegnelserne ”nyt pensum” eller ”gammelt pensum”.

Såfremt det ikke fremgår af besvarelsen, vil den blive bedømt efter nyt pensum.

Gammelt pensum udgøres af pensum fra perioden fra udgivelsen af Arveret 2013 frem til og med august 2017.

Pensum anvender *RETSVIRKNINGSLOVEN*, og grundbøgerne er:

Familieret 2012 af Ingrid Lund-Andersen og Irene Nørgaard samt *Arveret 2013* af Irene Nørgaard. Begge udgivet på *Jurist- og Økonomforbundets Forlag*.

Nyt pensum udgøres af pensum fra september 2017.

Pensum anvender *ÆGTEFÆLLELOVEN*, og grundbøgerne er:

Familieret 2017 af Irene Nørgaard, Caroline Adolphsen og Eva Naur samt *Arveret 2013* med senere tilføjelser og ændringer af Irene Nørgaard. Begge udgivet på *Jurist- og Økonomforbundets Forlag*.

VIGTIG INFORMATION OM FAMILIERETSOPGAVENS TIDSFORLØB:

Til trods for opgavens forløb over tid er der i opgaven **IKKE** tilsigtet spørgsmål om overgangsregler mellem retsvirkningsloven og ægtefælleloven.

Opgaverne skal løses fuldt ud efter det regelsæt, man har angivet, jf. informationen på forsiden, og alle overdragelser og handlinger behandles derfor, som om hændelsestidspunktet ligger inden for rammerne af det pågældende regelsæt!

Opgave nr. 1

Herta og Manfred blev gift i 1977 og flyttede straks ind i Manfreds villa i Hobro. Hertas mor døde i marts 1980. Moderen var ved sin død gift med Hertas stedfar Steen, som ikke selv havde børn. Herta lod Steen sidde i uskiftet bo efter moderen, idet han i april 1980 oprettede et uigenkaldeligt testamente til fordel for hende. Heraf fremgik det, at arven skulle være Hertas "særeje". I en tid, hvor Manfreds firma gik dårligt, fik ægtefællerne udarbejdet et gaveskøde, en gaveægtepagt og en særejeægtepagt. Det fremgik heraf, at Manfred overdrog villaen til Herta. Den var 400.000 kr. værd og ubehæftet, da skødet blev tinglyst i maj måned 1997. Der stod i særejeægtepagten, at "Villaen skal være Hertas særeje." Ægtefællerne oplyste i banken, at villaen nu var Hertas skilsmissesæreje, men parrets niece, der læste jura, opdagede i juli 1999, at ægtepagterne aldrig var blevet tinglyst. Manfred var nu imod enhver snak om tinglysning, mens Herta ønskede at få dem tinglyst.

1) Kan dokumenterne tinglyses, når Manfred er imod det?

Efter nærmere overvejelser accepterede Manfred alligevel tinglysning af ægtepagterne, og disse blev tinglyst i august 1999. Da Hertas stedfar Steen døde i september 1999, arvede Herta hans sommerhus til en værdi af 350.000 kr., som udgjorde hans boslod fra det uskiftede bo. Manfred udførte i årene derefter mindre istandsættelses- og vedligeholdelsesopgaver på sommerhuset i sin fritid, hvilket medførte, at sommerhuset

forblev i samme stand. Herta arvede desuden moderens boslod af det uskiftede bo, som bestod af et kontant beløb på 350.000 kr. Pengene gik i løbet af årene til almindeligt forbrug. Herta tog i 2015 et afdragsfrit lån på 250.000 kr. med sikkerhed i sommerhuset. Pengene brugte hun på en rundrejse i USA med Manfred, deres to voksne børn og børnebørn. Rejsen havde været en overraskelse til Manfred og børnene. Herta og Manfred brugte flittigt sommerhuset, men Herta blev med årene træt af sommerhuslivet og ønskede at sælge både det og villaen i Hobro og flytte tæt på de voksne børn i København. Herta ville endvidere sælge en dyr designerstol, der tilhørte Manfred, samt en hjørnesofa i parrets dagligstue, som tilhørte hende, og som hun havde købt året forinden. Hun kontaktede i januar 2018 en ejendomsmægler for at høre, hvad de to ejendomme var værd. Manfred blev rasende, da han ønskede at bo i sommerhuset som pensionist.

2) Kunne Herta sælge villaen og sommerhuset, samt stolen og hjørnesofaen, uden Manfreds samtykke i januar 2018?

I februar 2018 kom Manfred ud for en arbejdsulykke, som gjorde ham lam i store dele af kroppen, og Herta opgav alle salgstanker. I løbet af foråret blev det klart, at villaen og sommerhuset ikke længere var egnet til Manfred. Han fik derfor en permanent plads på et lokalt plejehjem d. 1. maj 2018. Han afhændede samtidig sin virksomhed til en af sine medarbejdere for en pris på 500.000 kr., som blev sat ind på parrets fælles opsparingskonto. Da Herta d. 1. august 2018 fortalte, at der havde meldt sig en køber til sommerhuset og en anden til villaen, blussede deres tidligere stridigheder op. Manfred nægtede at samtykke til at sælge.

Manfred indgav skilsmissebegæring d. 15. august 2018, før der blev indgået nogen salgsaftaler vedrørende møbler, hus og sommerhus. Parret gjorde boet op samme dag. Den dag var der følgende i boet: 50.000 kr. på kontoen med arven efter Hertas mor, villaen, som kunne sælges til 2.000.000 kr., sommerhuset, som på grund af almindelige værdistigninger havde en kontantværdi på 800.000 kr., og gælden fra USA-rejsen på 250.000 kr., som Herta mente, at Manfred skulle bære en del af. Hun mente ligeledes, at gælden skulle belaste hendes bodel, da den var brugt til gavn for hele familien, og at arven efter moderen var særeje i henhold til stedfaderens testamente. Salgssummen på 500.000 kr. fra Manfreds

virksomhed stod urørt på den fælles opsparingskonto. Der var desuden et maleri til en værdi af 400.000 kr., som Herta i sin tid havde købt for 150.000 kr. for arven efter stedfaderen og 50.000 kr., som hun havde sparet op af sin løn. Herta havde endvidere samlet på Flora Danica-porcelæn gennem hele sit liv og havde på skiftet en samling, der var købt for almindelige lønindtægter, og som efter store værdistigninger nu var 800.000 kr. værd. Derudover havde hun indbo til en samlet værdi af 100.000 kr., herunder hjørnesofaen. Manfred havde designerstolen til en værdi af 60.000 kr., men havde derudover kun værdiløst indbo. Han mente, at Herta skyldte ham 150.000 kr. for hans mindre reparationer og løbende vedligeholdelse af sommerhuset gennem alle årene, hvilket Herta bestred. De var dog enige om, at Herta skyldte Manfred 20.000 kr. for nye vinduer, som han havde sat i sommerhuset året forinden. Parret var i tvivl om, hvorvidt de måtte indgå en aftale herom, men såfremt de gyldigt kunne det, var de enige om, **at de ville behandle skilsmissesæreje som delingsformue på skiftet**, men at fuldstændigt særeje skulle friholdes fra deling.

- 3) **Foretag en kvantitativ deling af boet. De ønsker begge mest muligt, dog med respekt af deres egen delingsaftale, såfremt den er gyldig.**

Løsningsvejledning til opgave nr. 1, nyt pensum:

Tidspunktet for værdiansættelse

Aktiver og passiver medtages i det omfang, de er til stede på ophørstidspunktet, som er d. 15. august 2018, jf. ÆFL § 27, stk. 1, idet dette er dagen, hvor der indgives begæring til skilsmisse. Aktiver og passiver medtages til deres *værdi* på salgs-, udlægs- eller opgørelsestidspunktet, jf. ÆFL § 28. Opgørelsestidspunktet er ligeledes aftalt til d. 15. august 2018, jf. ÆFL § 27, stk. 3.

Litteratur: Familieret 2017, s. 252 ff.

1. Kan dokumenterne tinglyses, efter at Manfred har ændret holdning?

Ja, det kan de godt. Når en ægtepagt er underskrevet, kan hver af ægtefællerne anmelde den til tinglysning, også flere år efter underskriften og på trods af den andens ændrede holdning, jf. ÆFL § 22.

Litteratur: Familieret 2017, s. 178 ff.

2. Kunne Herta have solgt indbo, villa og sommerhus uden Manfreds accept i januar 2018?

– Manfreds designerstol

Der er særråden og særhæften i ægteskabet, jf. ÆFL §§ 1 og 3. Herta kan således ikke råde over Manfreds ejendele.

Litteratur: Familieret 2017, s. 110 ff. samt 112 ff.

– Hertas hjørnesofa

Ægtefælleloven indeholder ingen begrænsninger i ægtefællernes adgang til at sælge egne aktiver – heller ikke indbo i det fælles hjem – så Herta kan frit sælge hjørnesofaen, jf. ÆFL § 1.

Litteratur: Familieret 2017, s. 110 ff. samt 112 f.

– Villaen

Da villaen er Hertas skilsmissesæreje, jf. nedenfor, er den *ikke* omfattet af rådighedsbegrænsningen i ÆFL § 6, som kun kræver samtykke til råden over helårsbolig, der helt eller delvis er omfattet af ægtefællernes delingsformue, forstået som formue, der indgår i deling på separations- eller skilsmisseskitte, jf. ÆFL § 5, stk. 1, nr. 1. Herta kan således godt sælge villaen uden Manfreds samtykke.

Litteratur: Familieret 2017, s. 194 f.

– Sommerhuset

Sommerboliger er slet ikke omfattet af rådighedsindskrænkningen i ÆFL § 6, hvorfor Herta frit kan sælge sommerhuset.

Skulle en studerende overse dette, skal bestemmelsen afvises, med henvisning til at sommerhuset ikke er delingsformue, jf. nedenfor.

(Optimal målopfyldelse af dette punkt indebærer, at man afviser samtykkekravet, med henvisning til at sommerboliger ikke er omfattet. Acceptabel målopfyldelse indebærer, at man afviser med henvisning til særejestatus).

Litteratur: Familieret 2017, s. 194.

3. Deling af boet

– Parrets aftale om deling

Parret kan frit aftale en anden deling af boet end den, der fremgår af den legale ordning, jf. ÆFL § 32. Deres aftale om at dele skilsmisssærejet, som om det var delingsformue, er derfor gyldig.

Litteratur: Familieret 2017, s. 162.

Aktiver og passiver på skiftet:

– ”Særeje”-aktiver

Sommerhuset tilhører Herta som fuldstændigt særeje, jf. udtrykket ”særeje” i stedfaderens uigenkaldelige testamente fra 1987, jf. også ÆFL § 23 om arveladers adgang til at bestemme særeje over arven. Udtrykket ”særeje” skal forstås som ”fuldstændigt særeje”, jf. § 17 i lov nr. 396/1990. Sommerhuset indgår derfor i Hertas fuldstændige særeje og kan som sådan friholdes fra deling.

Litteratur: Familieret 2017, s. 164 samt 194.

Maleriet tilhører Herta som brøkdels-særeje, jf. ÆFL § 24 om oprindelig sammenblanding og § 25 om surrogation. Det er erhvervet for midler fra arven efter stedfaderen sammen med opsparede midler. Arven efter stedfaderen er fuldstændigt særeje, og de opsparede midler er delingsformue. Maleriets værdi skal således deles mellem delingsformuen og særejet på skiftet: 3/4 holdes uden for skiftet som Hertas fuldstændige særeje, og 1/4 indgår på skiftet som delingsformue.

Litteratur: Familieret 2017, s. 142.

Villaen skulle ifølge ægtepagten være Hertas ”særeje”. Da ægtepagten er oprettet efter 1990, skal ”særeje” fortolkes som ”skilsmisssæreje”, jf. forarbejderne. Dette bestyrkes af, at parret har omtalt særejet som et skilsmisssæreje. Villaen skal som følge af parrets aftale om deling indgå i Hertas bodel på skiftet.

(Fortolkningsspørgsmålet skal drøftes for maksimal målopfyldelse vedrørende dette spørgsmål. Det er således ikke tilstrækkeligt, at man konkluderer korrekt, at der er tale om skilsmisssæreje, og en besvarelse, der konkluderer fuldstændigt særeje på baggrund af en reel drøftelse af fortolkningsspørgsmålet, vil kunne vurderes bedre end en opgave, der konkluderer skilsmisssæreje uden nogen drøftelse af fortolkningsspørgsmålet).

Litteratur: Familieret 2017, s. 164 f.

Gælden fra USA-rejsen er stiftet udelukkende af Herta, hvorfor Manfred ikke hæfter for denne i det ydre forhold. Der var tale om en overraskelse til Manfred og børnene, hvorfor han ikke hæfter i det indre forhold, selv om der var tale om en rejse, som de begge havde drømt om. Gælden knytter sig til sommerhuset, der er stillet til sikkerhed for lånet, og skal derfor fradrages i Hertas fuldstændige særeje på trods af hendes indvendinger, jf. ÆFL § 29, stk. 2.

Litteratur: Familieret 2017, s. 260.

De 50.000 kr. fra Hertas mor er Hertas delingsformue, idet Hertas stedfar kun kunne råde over egen arv i testamentet og således ikke kan træffe særejebestemmelser for arven efter Hertas mor.

Litteratur: Arveret 2013, s. 99.

Parrets øvrige aktiver er delingsformue, jf. ÆFL § 5.

Manfreds krav på 150.000 kr. er ikke berettiget. Det forhold, at han gennem et langt ægteskab har udført mindre reparationer og har vedligeholdt Hertas sommerhus, som de begge brugte flittigt, kan ikke danne grundlag for et betalingskrav på skiftet, men må henregnes til den almindelige forsørgelsesforpligtelse i ÆFL § 4.

Litteratur: Familieret 2017, s. 228 ff.

De 500.000 kr. på den fælles opsparingskonto tilhører udelukkende Manfred, da der er tale om indtægt ved salg af hans virksomhed. Det, at de blot ”opbevares” på en konto, der er oprettet i begge ægtefællers navne, ændrer ikke ved ejerforholdet til pengene.

Litteratur: Familieret 2017, s. 116 ff.

Gælden på 20.000 kr. vedr. vinduerne er en almindelig indbyrdes gæld mellem ægtefællerne, jf. ÆFL § 2, stk. 1. Gælden skal i boopgørelsen optræde som et aktiv i M’s delingsformue og et passiv i H’s særeje, da gælden relaterer sig til H’s særejesommerhus, jf. ÆFL § 29, stk. 2.

Litteratur: Familieret 2017, s. 212 ff. samt 264 f.

Kvantitativ boopgørelse og beregning af boslodder og boslodstilsvar

AKTIVER/PASSIVER	M's bodel	H's bodel	H's f. særeje
Villaen		2.000.000 kr.	
Sommerhuset			800.000 kr.
Gæld, USA-rejse			÷ 250.000 kr.
Opsparingskonto	500.000 kr.		
Maleri		100.000 kr.	300.000 kr.
Flora Danica-porcelæn		800.000 kr.	
Designerstol	60.000 kr.		
Hertas indbo		100.000 kr.	
Vinduesgæld	20.000 kr.		÷ 20.000 kr.
Arven efter Hertas mor		50.000 kr.	
Netto	580.000 kr.	3.050.000 kr.	830.000 kr.
Nettobodele	580.000 kr.	3.050.000 kr.	
Boslodberegning (580.000 kr. + 3.000.000 kr./2)			
Boslodder	1.815.000 kr.	1.815.000 kr.	

Boslodstilsvaret

Boslodstilsvaret fra H til M kan beregnes på to måder, og de studerende kan frit vælge, hvilken de vil anvende:

De kan tage udgangspunkt i H's nettobodel på 3.050.000 kr. og fratække hendes boslod på 1.815.000 kr. = 1.235.000 kr. i boslodstilsvar fra H til M.

Eller de kan tage udgangspunkt i M's boslod på 1.815.000 kr. og fratække hans bodel på 580.000 kr. = boslodstilsvar fra H til M på 1.235.000 kr.

Herta skal desuden betale Manfred 20.000 kr. for vinduerne, hvilket kun kan løses ved, at Herta oveni boslodstilsvaret betaler yderligere 20.000 kr. til Manfred.

Løsningsvejledning til opgave nr. 1, gammelt pensum:

Tidspunktet for værdiansættelse

Aktiver og passiver medtages i det omfang, de er til stede på ophørstidspunktet, som er d. 15. august 2018, jf. ÆSKL §§ 50 og 51, idet dette er dagen, hvor der indgives begæring til skilsmisse. Aktiver og passiver medtages til deres *værdi* på salgs-, udlægs- eller opgørelsestidspunktet, jf. ÆSKL § 52. Opgørelsestidspunktet er ligeledes aftalt til d. 15. august 2018, jf. ÆFL § 27, stk. 3.

Litteratur: Familieret 2012, s. 258 ff.

1. Kan dokumenterne tinglyses, efter at Manfred har ændret holdning?

Ja, det kan de godt. Når en ægtepagt er underskrevet, kan hver af ægtefællerne anmelde den til tinglysning, også flere år efter underskriften og på trods af den andens ændrede holdning, jf. RVL § 49.

Litteratur: Familieret 2012, s. 172 ff.

2. Kunne Herta have solgt indbo, villa og sommerhus uden Manfreds accept i januar 2018?

– Manfreds designerstol

Der er særråden i ægteskabet, jf. RVL § 16. Herta kan således ikke råde over Manfreds ejendele, og hun kan derfor ikke sælge stolen.

Litteratur: Familieret 2012, s. 107 ff.

– Hertas hjørnesofa

Herta kan ikke sælge indbo i det fælles hjem, jf. rådighedsbegrænsningen i RVL § 19. Hun kunne således ikke sælge hjørnesofaen uden Manfreds samtykke i januar 2018.

Litteratur: Familieret 2012, s. 109 samt 188 ff.

– Villaen

Da villaen er Hertas skilsmissesæreje, jf. nedenfor, er den (formentlig) *ikke* omfattet af rådighedsbegrænsningen i RVL § 18, som kun kræver samtykke til råden over bolig, der helt eller delvis er omfattet af ægtefællernes fælleseje. Dette sted er ikke fuldstændig klart beskrevet i pensum, hvorfor besvarelser, som når frem til, at villaen er omfattet, må accepteres på lige fod med besvarelser, der kommer frem til, at den ikke er omfattet. Ejendommens status af skilsmissesæreje skal dog konstateres, ligesom RVL § 18 skal diskuteres. Herta kunne således godt sælge villaen uden Manfreds samtykke.

Litteratur: Familieret 2012, s. 189.

– Sommerhuset

Sommerhuset anvendes fast af parret og kan derfor principielt være omfattet af rådighedsbegrænsningen i RVL § 18, men da sommerhuset er Hertas fuldstændige særeje, jf. nedenfor, kan hun råde frit over det.

Litteratur: Familieret 2012, s. 189 ff.

3. Deling af boet

– Parrets aftale om deling

Parret kan frit aftale en anden deling end den legale ordning, når dette sker i forbindelse med skifte, jf. ÆL § 58 forudsætningsvis samt – ligeledes forudsætningsvis – U 1980.840 Ø. Deres aftale om at se bort fra skilsmisssærejebestemmelser er derfor gyldig.

Litteratur: Familieret 2012, s. 258 ff.

Aktiver og passiver på skiftet:

– ”Særeje”-aktiver

Sommerhuset tilhører Herta som fuldstændigt særeje, jf. udtrykket ”særeje” i stedfaderens uigenkaldelige testamente fra 1987, jf. også RVL § 28 a om arveladers adgang til at bestemme særeje over arven. Udtrykket ”særeje” skal forstås som ”fuldstændigt særeje”, jf. § 17 i lov nr. 396/1990. Sommerhuset indgår derfor i Hertas fuldstændige særeje og kan som sådan friholdes fra deling.

Litteratur: Familieret 2012, s. 151 samt 159.

Maleriet tilhører Herta som fuldstændigt særeje, idet det er erhvervet for midler, hvoraf størstedelen var fuldstændigt særeje. Hele aktivet får derved status af fuldstændigt særeje, mens fællesejet kompenseres via et vederlagskrav efter RVL § 23, stk. 2. Vederlagskravet beregnes på baggrund af bodelens formindskelse, som på købstidspunktet var 50.000 kr. Vederlagskravet udtages forlods, jf. nedenfor.

Litteratur: Familieret 2012, s. 147 ff. samt 180 ff.

Villaen skulle ifølge ægtepagten være Hertas ”særeje”. Da ægtepagten er oprettet efter 1990, skal ”særeje” fortolkes som ”skilsmisssæreje”, jf. forarbejderne. Dette bestyrkes af, at parret har omtalt særejet som et skilsmisssæreje. Villaen skal som følge af parrets aftale om deling indgå i Hertas bodel på skiftet.

(Fortolkningsspørgsmålet skal drøftes for maksimal målopfyldelse vedrørende dette spørgsmål. Det er således ikke tilstrækkeligt, at man konkluderer korrekt, at der er tale om skilsmisssæreje, og en besvarelse, der konkluderer fuldstændigt særeje på baggrund af en reel drøftelse af fortolkningsspørgsmålet, vil kunne vurderes bedre end en opgave, der konkluderer skilsmisssæreje uden nogen drøftelse af fortolkningsspørgsmålet).

Litteratur: Familieret 2012, s. 159 f.

Gælden fra USA-rejsen er stiftet udelukkende af Herta, hvorfor det ikke kan komme på tale at lade Manfred hæfte for denne. Der var tale om en overraskelse til Manfred og

børnene, hvorfor han ikke hæfter i det indre forhold, selv om der var tale om en rejse, som de begge havde drømt om. Gælden knytter sig til sommerhuset, der er stillet til sikkerhed for lånet, og skal derfor fradrages i Hertas fuldstændige særeje på trods af hendes indvendinger, jf. de almindelige principper for placering af gæld.

Litteratur: Familieret 2012, s. 265 ff.

De 50.000 kr. fra Hertas mor er Hertas fælleseje, idet Hertas stedfar kun kunne råde over egen arv i testamentet og således ikke kan træffe særejebestemmelser for arven efter Hertas mor.

Litteratur: Arveret 2013, s. 99.

Parrets øvrige aktiver er fælleseje, jf. RVL § 15.

Manfreds krav på 150.000 kr. er ikke berettiget. Det forhold, at han gennem et langt ægteskab har udført mindre reparationer og har vedligeholdt Hertas sommerhus, som de begge brugte flittigt, kan ikke danne grundlag for et betalingskrav på skiftet, men må henregnes til den almindelige forsørgelsesforpligtelse i RVL § 2.

Litteratur: Familieret 2012, s. 232 ff.

De 500.000 kr. på den fælles opsparingskonto tilhører udelukkende Manfred, da der er tale om indtægt ved salg af hans virksomhed. Det, at de blot "opbevares" på en konto, der er oprettet i begge ægtefællers navne, ændrer ikke ved ejerforholdet til pengene.

Litteratur: Familieret 2012, s. 113 ff.

Gælden på 20.000 kr. vedr. vinduerne er en almindelig indbyrdes gæld mellem ægtefællerne, jf. RVL § 29. Gælden skal i boopgørelsen optræde som et aktiv i M's delingsformue og et passiv i H's særeje, da gælden relaterer sig til H's særejesommerhus.

Litteratur: Familieret 2012, s. 213 ff. samt 270 f.

Kvantitativ boopgørelse og beregning af boslodder og boslodstilsvar

AKTIVER/PASSIVER	M's bodel	H's bodel	H's f. særeje
Villaen		2.000.000 kr.	
Sommerhuset			800.000 kr.
Gæld, USA-rejse			÷ 250.000 kr.
Opsparingskonto	500.000 kr.		
Maleri			400.000 kr.
Flora Danica-porcelæn		800.000 kr.	
Designerstol	60.000 kr.		
Hertas indbo		100.000 kr.	
Vinduesgæld	20.000 kr.		÷ 20.000 kr.
Arven efter Hertas mor		50.000 kr.	
Netto	580.000 kr.	2.950.000 kr.	930.000 kr.
Nettobodele	580.000 kr.	2.950.000 kr.	
Samlet bo	3.530.000 kr.		
Fradrag af vederlagskrav, jf. RVL § 23, stk. 2	÷ 50.000 kr.		
Til ligedeling	3.480.000 kr.		
Boslodsberregning	1.740.000 kr.		
Tillæg af vederlagskrav	+ 50.000 kr.		
Boslodder	1.790.000 kr.	1.740.000 kr.	

Boslodstilsvaret

Boslodstilsvaret fra H til M kan beregnes på to måder, og de studerende kan frit vælge, hvilken de vil anvende:

De kan tage udgangspunkt i H's nettobodel på 2.950.000 kr. og fratække hendes boslod på 1.740.000 kr. = 1.210.000 kr. i boslodstilsvaret fra H til M.

Eller de kan tage udgangspunkt i M's boslod på 1.790.000 kr. og fratække hans bodel på 580.000 kr. = boslodstilsvaret fra H til M på 1.210.000 kr.

Herta skal desuden betale Manfred 20.000 kr. for vinduerne, hvilket kun kan løses ved, at Herta oveni boslodstilsvaret betaler yderligere 20.000 kr. til Manfred.

Opgave nr. 2

Frede Amt døde i et biluheld d. 14. januar 2017. Han efterlod sig sin kone Lone Landy, deres voksne søn Brian og sin søn Søren fra et tidligere ægteskab. Der havde været delingsformue i ægteskabet mellem Frede og Lone, dog således at Frede havde et fuldstændigt særeje på 500.000 kr., der stammede fra en arv fra hans mormor, som efter et længere kræftforløb i 1989 var død på Rigshospitalet. Særejet bestod af et Michael Kvium-maleri til en værdi af 160.000 kr. og en bankkonto, hvorpå der stod 340.000 kr.

Lone havde fra Fredes mor arvet en fingerring til 10.000 kr., som hun brugte dagligt. Desuden havde hun værdier for 200.000 kr., heraf indbo for 50.000 kr.

Frede havde, ud over sit særeje, delingsformuemidler til en samlet værdi af 400.000 kr., herunder en Børge Mogensen-sofa til en værdi af 20.000 kr., som stod i ægteparrets stue. Sofaen havde Frede arvet efter sin bedstefar, og Søren og Brian havde altid holdt meget af at lege i den. Ægtefællerne boede til leje og havde ingen fast ejendom.

I forbindelse med Fredes død kom det frem, at han i oktober 2016 havde oprettet et formgyldigt notartestamente, der havde følgende ordlyd:

»Kære familie og venner

Jeg er meget taknemmelig for, at min familie klarer sig så godt her i livet. Derfor vil jeg i mormors ånd testere:

- 1. 100.000 kr. af mit særeje til Folkekirkens Nødhjælp og 100.000 kr. til Dansk Flygtningehjælp.*
- 2. Kræftafsnittet på 'Riget', hvor mormor fik så god behandling, skal have hendes gamle Michael Kvium-maleri, så det kan vække lidt glæde blandt de syge patienter.«*

Brian, der ikke vidste, at Frede havde oprettet et testamente, påstod, at dette måtte være ugyldigt, da Frede altid havde sat så stor pris på familien, og at de begunstigede i testamentet ikke havde bevist på skiftet, at Frede var i stand til at oprette et sådant. Han huskede desuden, at Frede havde haft usædvanligt travlt på sit arbejde i efteråret 2016, og mente derfor, at han ikke havde kunnet overskue konsekvenserne af sin testation. Brian

mente desuden ikke, at testamentets andet punkt kunne gennemføres efter sit indhold, da 'Riget' ikke er det officielle navn på noget dansk hospital, hvorfor det er uklart, hvem der skulle have maleriet ifølge testamentet.

1. Kan Brian få medhold i, at testamentet skal tilsidesættes?

Søren ønskede at udtage både Fredes sofa og Lones ring, som jo havde tilhørt hans farmor. Brian ønskede at udtage Fredes sofa, og Lone ønskede så vidt muligt at beholde alle ægtefællernes aktiver, dog ikke maleriet, som hun aldrig havde brudt sig om.

2. Hvordan skal boet deles, hvis alle parter ønsker mest muligt?

Løsningsvejledning til opgave nr. 2

1. Skal testamentet tilsidesættes?

Brian er berettiget til at gøre indsigelse mod testamentet, jf. AL § 79, da han står til at arve mere efter sin far, hvis testamentet tilsidesættes. Brians indsigelse knytter sig til Fredes habilitet på tidspunktet for testamentets oprettelse. Det fremgår af opgaveteksten, at der er tale om et formgyldigt notartestamente, jf. AL § 63, og notaren har dermed ved sin påtegning på testamentet afgivet erklæring om, at Frede var testamentshabil, jf. AL § 63, stk. 2, nr. 2. Det er, jf. AL § 70, Brian, der skal løfte bevisbyrden for, at Frede trods notarialattesten *ikke* var testamentshabil, hvilket der i opgaven ikke er holdepunkter for, at han ville kunne. Testamentet skal derfor opretholdes, og arven efter Frede fordeles i overensstemmelse hermed.

Litteratur: Arveret 2013, s. 168 ff.

2. Hvordan skal boet efter Frede deles?

2.1. Deling af boet – arven efter Frede

2.1.1. Fredes mors ring

Efter AL § 11, stk. 1, kan genstande, der udelukkende tjener til en ægtefælles personlige brug, og som ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold, udtages forlods af boet. En ring til en værdi af 10.000 kr. kan ikke siges at stå i misforhold til ægtefællernes formueforhold, hvor der i det resterende fællesbo er 600.000 kr., og i Fredes særeje er 500.000 kr. Ringen indgår derfor ikke i boet og udtages forlods af Lone.

Da Lone selv har arvet ringen efter Fredes mor, er det en fejl, hvis eksaminanden diskuterer en ægtefælles mulighed for at udtage genstande fra den anden ægtefælles bodel og særeje.

Litteratur: Arveret 2013, s. 67 f.

2.1.2. Hvor meget falder der i arv efter Frede?

Frede og Lone har delingsformue, jf. ÆFL § 5, stk. 2, dog således at Frede har et fuldstændigt særeje på 500.000 kr., der ikke skal indgå i delingen af boet ved hans død, jf. ÆFL § 51, nr. 1, jf. § 23, stk. 1, jf. § 12, stk. 1, nr. 2. Fællesboet udgør samlet 600.000 kr., da Lone udtager sin ring forlods. I arv efter Frede falder derfor hans boslod på 1/2 af (400.000 kr. + 200.000 kr.) = 300.000 kr. + Fredes fuldstændige særeje på 500.000 kr., altså i alt 800.000 kr.

Litteratur: Arveret 2013, s. 55 f.

2.2. Arvinger efter Frede og fordelingen af arven

Frede efterlader sig sin kone og to børn. Udgangspunktet efter AL § 9, stk. 2, er herefter, at Lone arver 1/2 af Fredes ejendele (400.000 kr.), mens Brian og Søren hver arver 1/4 (200.000 kr.). Frede har imidlertid testeret over 300.000 kr., hvorfor både børnenes og Lones tvangsarv må beregnes. Tvangsarven er 1/4 af den legale arv, jf. AL § 5. Brian og Søren er således som udgangspunkt berettiget til hver 50.000 kr. i tvangsarv. Henset til boets størrelse skal det desuden undersøges, om Lone har ret til suppleringsarv efter AL § 11, stk. 2, der ligeledes er en tvangsarv. Lone har sin boslod på 300.000 kr. og er i

udgangspunktet berettiget til 100.000 kr. i tvangsarv efter Frede (1/4 af 1/2 af 800.000 kr.). Lones ring, der er udtaget forlods, indgår ikke i beregningen. Lone har således i alt krav på 400.000 kr. i boslod og tvangsarv og kan efter AL § 11, stk. 2, udtage i alt 740.000 kr., der udgør suppleringsarveretsbeløbet i 2017. Da suppleringsretten er en tvangsarveret, går den forud for både Fredes testamente og arven til Søren og Brian. Lone arver altså 340.000 kr. yderligere, hvilket betyder, at der er 360.000 kr. til fordeling blandt de øvrige arvinger og legatarer. Suppleringsarven påvirker ikke Brians og Søren's tvangsarv, da kravet på suppleringsarv rammer friarven først, og der er rigelig dækning heri. Det vil sige, at Brian og Søren hver har ret til 50.000 kr. i tvangsarv efter deres far. Den resterende del af arven, de 260.000 kr., er friarv, som Frede frit kan testere over. Da Frede samlet har testet over mere end sin friarv, modtager Søren og Brian ikke noget af deres legale arv, men kun deres tvangsarv.

Litteratur: Arveret 2013, s. 55, 68 ff. samt 238 ff.

2.3. Udredning af testamentet

2.3.1. Hvem er begunstiget i testamentet?

Frede begunstiger Folkekirkens Nødhjælp, Dansk Flygtningehjælp og 'Riget' i testamentet. Da der ikke findes et hospital i Danmark med navnet 'Riget', kan det diskuteres, om testamentet på dette punkt skal bortfalde. Det er dog muligt ud fra en almindelig fortolkning af testamentet at nå frem til, at Frede tænker på Rigshospitalet, der i daglig tale omtales 'Riget'. Det fremgår udtrykkeligt af opgaveteksten, at Fredes mormor var indlagt på Rigshospitalets kræftafsnit, og det fremgår af testamentet, at testationen er begrundet i denne pleje.

Litteratur: Arveret 2013, s. 219 ff.

2.3.2. Fordeling af arven mellem legatarerne

Frede har testet over 360.000 kr., men der er kun 260.000 kr. i boet til fordeling blandt de begunstigede i testamentet. Frede har ikke foretaget nogen prioritering mellem legatarerne, hvorfor de almindelige udfyldningsregler finder anvendelse. Herefter skal genstandslegater udredes forud for sumlegater, og sumlegater afkortes forholdsmæssigt, hvis der ikke er tilstrækkelige midler i boet. Dette betyder, at kræftafsnittet på Rigshospitalet modtager Michael Kvium-maleriet, mens Folkekirkens Nødhjælp og Dansk Flygtningehjælp hver modtager 50.000 kr.

Da hverken særlivsarvingen Søren eller ægtefællen Lone ønsker at udtage Michael Kvium-maleriet, vil det være en fejl, hvis eksaminanden diskuterer, om Lone kan protestere mod testationen efter AL § 91, stk. 2, nr. 2, og om Søren har en udløsningsret i forhold til dette, jf. AL § 11, stk. 4.

Litteratur: Arveret 2013, s. 74 ff., 246 f. samt 280 f.

2.4. Den kvantitative fordeling af arven

2.4.1. Lones ring

Allerede fordi ringen tilhører Lone, og ikke Frede, kan Søren ikke få medhold i, at den skal tilfalde ham.

2.4.2. Fredes sofa

Både Søren, Brian og Lone ønsker at udtage Fredes sofa, som har tilhørt Fredes delingsformue. Efter AL § 12, stk. 2, har længstlevende ægtefælle fortrinsret til, inden for sin bos- og arvelod, at udtage aktiver, der tilhørte førstafdødes delingsformue. Uanset om Søren ville kunne dokumentere, at sofaen havde en særlig erindringsværdi for ham – hvad der i opgaveteksten ikke er holdepunkter for at antage – har han ikke fortrinsret til sofaen, der har tjent som indbo i Fredes og Lones fælles hjem, hvorfor den er omfattet af AL § 91, stk. 2, nr. 2, og dermed *ikke* er omfattet af særlivsarvingens fortrinsret efter AL § 12, stk. 2. Heller ikke Brian kan udtage sofaen, som tilfalder Lone, jf. § 12, stk. 2.

Litteratur: Arveret 2013, s. 74 f.

2.5. Afstemning af boet

Det samlede bo efter Frede og Lone udgør 1.100.000 kr., der skal fordeles som følger:

Lone (boslod og samlet arv):	740.000 kr.
Søren:	50.000 kr.
Brian:	50.000 kr.
Rigshospitalet:	160.000 kr.
Dansk Flygtningehjælp:	50.000 kr.
Folkekirkens Nødhjælp:	50.000 kr.
I alt:	<u>1.100.000 kr.</u>